

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном.

Тел. „Свободи“: BERgen 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БІЛЬШІСТЬ СЕНАТУ ЗА ДОПУЩЕННЯ 200,000 СКІТАЛЬНИКІВ

Вашингтон, 16 травня. — За звідомленням пресової агенції Юнайтед Прес, переведено між членами сенату допити, хто з них є прихильником допущення 200,000 скітальників до Злучених Держав упродовж найближчих двох років. При допиті більшість, бо 55 сенаторів, заявили за поправку до законопроєкту, який уже перейшов у правничий сенатський комітет і який передбачував допущення лише 100,000 нових імігрантів упродовж двох років. Сенатор Роберт Тефт, який рішав про напрям політики Республіканської партії, теж заявив за допущення 200,000 нових імігрантів так, як це передбачує законопроєкт палати. Багато сенаторів зголосили поправки до сенатського билу, щоб звести великі обмеження при допусканні нових імігрантів. Громадянський Комітет Здепласованих Осіб видав запис до сенаторів, щоб вони негайно одобрили проєкт допущення 200,000 імігрантів без вибіркового груп скітальників. Так, як тепер справі стоять, голосування над законопроєктом в справі іміграції мало б прийти негайно після вищення закону в справі контролі повеней. Коли б це не вдалося довершити бжучого тижня, то наперед станеться наступного.

РУТЕР ВИНІВОВ ЗІ ШПИТАЛЮ.

Дітройт. — Волтер Рутер, президент юні автомобільних робітників, якого ранів важко незаний напасник ввечері 20 квітня і перестрівав йому руку, вийшов зі шпиталю після 26 днів лікування. Лікарі кажуть йому залишитися під домашнім доглядом ще зо три тижні. Хоч за вишування напасника призначено понад \$100,000 нагороди, досішні пошукування поліції показали без результату.

ВИНІШКА КНИЖКА ГУЗЕНКА „ЗАЛІЗНА ЗАСЛОНА“.

Нью Йорк. — Водночас із фільмом „Залізна Заслона“, яку виставляють в 500 театрах, появилася в книгарською обороти книжка зпід пера Ігоря Гузенка під таким самим наголовком. З книжки показується, що Гузенко був уроджений в селі Рогачов під Москвою в 1919 р. Його мати була вчителькою, а батько був воєнком, опісля згинув під час революційної війни. Найбільше враження в книжці робить частина книжки, в якій автор описує знущання енкавдістів. Він доводить, що Совети послужуються голодом як терором для приборкання населення, а не як системою для всіх, бо державні урядовці й партійні діятели обильні харчі. Про комунізм в Америці пише Гузенко як про п'яту колону, яка послужується неморальними, небезпечними і безскупультатними методами.

РАДІО-ОРАНЖІ В СПРАВІ СКІТАЛЬНИКІВ.

Нью Йорк. — Старанням Вила Суддута, президента Комітету Гайдельберських Студентів, відбуваються радіо-програми із виснаженням справ скітальників в Європі. Програма з назвою „Генрі Фонда і Студенти Д.П.“ відбуваються в такому порядку: в понеділок 17 травня від год. 3.30 до 4.30 попол. зі станції WQXR; у четвер 20 травня від год. 9 до 9.30 ввечері зі станції WNEW; а від год. 11.30 до 12 в півночі зі станції WMCA; у п'ятницю 21 травня від 12 год. в півночі до 12.30 після півночі зі станції WOV.

КОНГРЕС ПРИГІТОВЛЮЄТЬСЯ ДО НАРАД ПІД ЧАС ПАРТИЙНИХ КОНВЕНЦІЙ.

Вашингтон. — Лише 5 тижнів часу бракує до красивих конвенцій, скликаних до Філадельфії для назначення кандидатів на вибір президента Злучених Держав обома великими політичними партіями й тому росте гурбота, що зробити з великим навалом праці в конгресі. Передумують проєкти, щоб не закрити конгресу, а лише перервати його на час Республіканської конвенції, яка почнеться 21 червня, а опісля зійтися на дальші наради аж до відкриття Демократичної конвенції 12 липня.

ЮНІА ВІДКИДАЄ ПРОЄКТ ФОРДА ДЛЯ ЗНИЖКИ РОБІТНИЧОЇ ПЛАТНІ.

Дітройт. — Відділ 600, юні Юнайтед Отомобил Воркерс, ухвалив дати \$125,000 на допомогу страйкуючому члену у підприємстві Крайслера, а крім цього рішав відкинути проєкт знижки робітничої платні, з яким виступило підприємство Форд Мотор Компані. Проєкт Форда викликав здивування тим, що замість підтримати третю рунду в боротьбі за підвищення платні після покінчення війни, він піддав думку, щоб почати кампанію за зниж-

Вашингтон дає сильну підтримку жидівській державі Ізраїля

Вашингтон, 16 травня. — Уряд Злучених Держав готовий дати всю можливу підтримку новопроголошеній жидівській державі Ізраїля в Палестині. Це відомо не лише з цього, що президент Труман негайно після проголошення незалежності Ізраїля в п'ятницю ввечері признав ізраїльський уряд в Тель Авів як „де факто“ уряд, але теж поробив старання, щоб Ворен Р. Остин, делегат Злучених Держав в Об'єднаних Державах представив відповідно справу Ізраїля в цій організації. З огляду на вісті про напад Єгипту на нову ізраїльську державу, американський уряд пригадується над знесенням заборони вивозу зброї до Палестини. Однак уряд хоче наперед призбирати всю правду про розголошений наїзд. З поінформованих джерел відомляють, що уряд хоче назначити свого посла до уряду Ізраїля і прийняти ізраїльського посла у Вашингтоні. Та це буде залежати у великій мірі від того, яке становище займуть Об'єднані Держави в ізраїльській справі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЯК УТІК З АМБАСАДИ В МОСКВІ.

Вашингтон, 16 травня. — Молодий, 21-літній сержант американської армії, який два роки перебував при боці бюро американського військового аташе в амбасаді, дезертирував зо свого посту і повідомив письменно амбасаду, що він залишається в Советському Союзі. Таку оповістку оприлюднює департамент стеїту, подаючи деякі близькі інформації про вояка. Є це Джеймс М. МекМіллен з Болдери, у стеїті Колорадо, який вступив до армії шойно 1945 р. Як недосвідчений хлопець, він упав жертвою затії зручності советської агентки, Галіни Д. Біконіц, яка уже попередно звела іншого американського вояка, вийшовши за нього заміж, а опісля з ним розвелася. Досі американська амбасادا не могла довідатися, де перебуває МекМіллен. Якщо б він повернувся до Злучених Держав, його жде військовий суд.

Труднощі в палестинській справі наростають тому, що лише Ізраїль має справжній ряд а арабська частина його не встановила. Отже треба вирішити питання, як адмініструвати цю частину Палестини, в якій на підставі рішення Об'єднаних Держав, мала б повстати Арабська держава попри Ізраїльську.

БОГОТА ПРИЙМАЄ НА СЛУЖБУ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІСМЕНІВ.

Богота, Колумбія. — Колумбіяська амбасادا у Вашингтоні дістала доручення заключити контракт з американськими полісменами для піонерської поліційної служби у Боготі. Вони мали б творити американську місію для вишколу поліції в Колумбії. Між американськими полісменами мають бути інструктори загальної поліційної служби, а теж і тайної поліції. Зі Злучених Держав спроводжує колумбіяський уряд залізничний виїзд вартості \$4,000,000 для направи ушкоджень, які зазнали залізничні під'їзди недавнього вибуху революції.

Українська Громада в Нью Йорку вшанувала пам'ять С. Петлюри

Нью Йорк, 17 травня. — Старанням Української Стрілецької Громади тут вшановано вчора пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри, що в дні 25-го травня 1926 року згинув на вулиці Парижа від кулі насланної Московою скривовбаччої руки. Академію попередила Служба Божа і Панахида в місцевій церковній галі, що її вшестер вповнили представники українського громадянства міста Нью Йорку і околиць. Між прийвними було теж чимало нових українських імігрантів. На сцені виднів артистичний портрет покійного Головного Отамана, прибра-

ТАСМІННА СМЕРТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА В ГРЕЦІ

Атени, Греція, 17 травня. — Американський генеральний консул в Салоніці повідомив вчора, що там на березі моря знайдено викинене водою тіло шефа американських кореспондентів на Близький Схід для Колумбія Бродкестинг Сістем, 34-літнього Джорджа Полка. Його руки і ноги були зв'язані. В поліційному повідомленні стверджено, що Полк згинув від кулі в потилицю. Додатково вняснено, що Полк намагався приготувати для своєї радіовисильної репортаж про події в Греції збоку большевицьких партизанів та хотів дістати інтерв'ю з їхнім ватажком. В тій цілі він порозумівся з большевицькими агентами і намагався передістатися на терени, опановані большевиками. Перед своїм виїздом він мав вислати свої документи місцевій поліції, але їх опісля знайдено на вулиці. Існують оправдані підозріння, що Полка вбили большевики, хоча фактів та подробиць вбивства ще не стверджено, згладно не подано до відома. Прем'єр Софуліс заповів дбайливе дохощення, щоб вняснити цей злочин, поповнений над американським кореспондентом.

Австрія бажає американської окупації зі страху перед Советами

Відень, 17 травня. — Переведена в Австрії анкета виявила, що величезна більшість австрійців бажає собі окупації західних єдиників зі страху перед большевизмом. Австрійці бояться, що на випадок закінчення окупації західних союзників, большевики негайно повторили б в цій країні те саме, що зробили вже в інших, в останньому в Чехословаччині, захоплюючи владу силою та встановлюючи терористичний режим комуністичних виконавчих комітетів. Ще минулого літа австрійський парламент прохав відкликання окупаційних військ ще перед підписанням мирового договору. Сьогодні вже тільки не цілих 20% послів піддержують ще цю саму думку; понад 80% волюють, щоб західні союзники залишилися в Австрії. Анкета рівночасно ви-

НІМЦІ ОБХОДЯТЬ РІЧНИЦЮ РЕВОЛЮЦІЇ В 1848 РОЦІ.

Франкфурт над Майном, 17 травня. — Західна Німеччина урочисто обходить 100-річчя німецької революції з 1848-го року та створення тоді першого німецького парламенту. Німецький мейор цього міста, Вальтер Кольб, в своїй промові з цієї нагоди до німців повів порівняння між цю подією з перед 100 років в Німеччині та американськими ідеалами свободи, що єдині можуть запевнити мир і прогрес людства.

МОСКВА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЕКЗЕКУЦІЇ В ГРЕЦІ.

Атени, 17 травня. — Московська радіовисильна передала повідомлення, що советський представник в Атеках вручив грецькому урядові гостру протестаційну ноту проти масових екзекуцій засуджених на смерть за звичайні злочини вбивства грецьких большевиків. Рівночасно радіовисильна твердить, що Москва буде домагатися поставлення Греції за це перед міжнародним судом. Греки розстріляли кілька десятків засуджених по закону злочинців і проти цього протестує Москва, що без закону вимордувала в найбільш жорстокий спосіб мільйони людей, ще й досі продовжуючи ці злочини народовбивства.

ДЕРЖАВА ІЗРАЇЛЯ

ЖИДІВСЬКА ДЕРЖАВА В ПАЛЕСТИНІ ДОКОНАНИМ ФАКТОМ; АМЕРИКА ВИЗНАЛА НОВУ ДЕРЖАВУ; БРИТАНІЯ ДОЖИДАЄ.

Жиди в цілому світі в допомозі своїй батьківщині.

Тель Авів, Ізраїль, 17 травня. — Опівночі з п'ятниці на суботу, дня 15 травня, одну хвилину після закінчення британського мандату в Палестині, там проголошено формально жидівську суверенність, з офіційною назвою Держава Ізраїля. Тим самим здійснилися 2,000 років мандрирки та скитання по світі, здобули собі частину землі, до якої мають історичні претенсії та яку називають своєю батьківщиною. Держава Ізраїля народилася в боротьбі та була створена жертвами крові і майна жидів в цілому світі. Першим прем'єром Держави Ізраїля вибрано Давида Бен-Гуриона, першим міністром закордонних справ — Моше Шертока, а ввечері 16 травня вибрано першим президентом сеніора сїоністичної політики, д-ра Хайма Вайцмана.

Тимчасовою столицею нової держави Ізраїля є місто Тель Авів. Державним гербом є Давидова зірка, а прапором — Давидова зірка на білому полі та зі синіми пасмами по боках. Проголошення держави Ізраїля викликало великий ентузіазм серед жидів в цілому світі і вони продовжують свої демонстрації з цієї нагоди. Вогато жидів в цілому світі, головне задержані британцями на Кипрі нелегальні емігранти та переміщені особи зі західної Європи тепер йдуть до Палестини, допомагати в будові і обороні своєї батьківщини. Держава Ізраїля, негайно після її проголошення, була визнана офіційно Злученими Державами Америки та заповіджено швидко виміну дипломатичних/представників. Англія зі свого боку зайняла резервне становище і ані не визнає, ані не заперечує. Ізраїльський уряд вже теж звернувся до Організації Об'єднаних Держав, прохавши прийняття в члени. Проголошення сїоністичної держави в Палестині відбулося широким вігомоном в цілому світі та стало першою політичною подією останнього часу.

СОВЕТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЗМІНУ НА ОКУПАЦІЙНИХ СТАНОВИЩАХ.

Берлін, 17 травня. — Советське інформаційне бюро офіційно заперечило поголоски про далекойдучі зміни на відповідальних постах свого окупаційного управління в Німеччині. В неофіційних повідомленнях стверджувало, що Кремль рішав відкликати своїх високих представників в Німеччині під західні впливи. Відповідну чітку переводить тепер між большевиками в Німеччині спеціальний виселачник московського Політбюро, ген. Чарнов.

ЧЕСЬКІ ЛЕТУНИ ВТІКАЮТЬ ДО АМЕРИКАНЦІВ.

Мюнхен, Німеччина, 17 травня. — Американські військові власті повідомили про масову втечу з Чехословаччини в американську зону Німеччини вишкочених під час війни у Великій Британії чеських летунів. Безпосередньо після Чехословаччини вони втікали королівський блеск та позначені великою дружною між пер продовжують втікати пішки, бо літаків беруть.

БРИТАНСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА У ФРАНЦІЇ.

Париж, 17 травня. — Від кількох днів в столиці Франції перебуває на відвідинах британська престолонаслідниця, принцеса Єлисавета зі своїм чоловіком. Їх відвідини в Парижі мають традиційний королівський блеск та позначені великою дружною між народами.

ІЗРАЇЛЬСЬКО-АРАБСЬКА ВІПНА.

П'ять арабських армій в поході на Палестину. Арабська авіація бомбардує столицю держави Ізраїля.

Єрусалим, Палестина, 17 травня. — Негайно після закінчення британського протекторату та проголошення держави Ізраїля в цій країні, арабські армії з Єгипту, Трансїорданії, Сирії, Лівану та Іраку перейшли кордони Палестини та почали її підбиї. Єгипетська авіація виконує по три-чотири налети на столицю Ізраїля, Тель Авів, бомбардує її. Арабські армії, що розпоряджаються модерним озброєнням, посуваються в глиб країни, тоді як ізраїльська армія вкріплює свої старі позиції та здобуває нові. Ізраїльський уряд звернувся до Ради Безпеки О.Д. домагаючись негайної акції для здержання арабської інвазії і Рада Безпеки відбула в цій справі нагале засідання. Перед внесенням конкретних рішень, дожидається ще офіційного потвердження наїзду та перевірки положення Комісією О.Д. В самому Єрусалимі ведуться бої, дарма, що міжнародні організації та інші держави намагалися закріпити в цьому місті стан примиря, щоб не допустити до воєнних знищень. За розвитком подій в Палестині та перебігом ізраїльсько-арабської війни поодинокі країни слідкують з великою увагою.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СТАЛЕВОЇ ІНДУСТРІЇ В БРИТАНІЇ.

Лондон, 17 травня. — Не зважаючи на критику збоку консервативної партії, лейбуристський уряд Британії рішив продовжувати і завершити націоналізацію сталевий індустрії в країні. Рівночасно краєвий Комітет Лейбуристської партії напередодні свого річного конгресу рішив викинути з партії свого посла й директора сталеварної компанії, Алфреда Едвардса, за його розгиздану критику урядового плану щодо націоналізації.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ШКІЛЬНИЦТВА В МАДЯРЩИНІ.

Будапешт, Мадярсчина, 17 травня. — Мадярський міністер освіти повідомив про примусову націоналізацію всіх шкіл в країні. Це зарядження звернене головню проти католицького шкільництва, що відмовлялося прийняти за базу свого виховання „теорії Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна“.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1136
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PERIODICALS: \$7.00 One year \$7.00
\$3.75 Six months \$3.75
\$2.00 Three months \$2.00

В Джерсі Сіті і закордоном:
\$10.00 One year \$10.00
\$5.25 Six months \$5.25
\$2.75 Three months \$2.75

Число з понеділка (англійською
Частиною): \$2.50 One year \$2.50
\$1.50 Six months \$1.50

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y.
BYant 9-0562.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАРТИ НА СТИЛІ

Справа з „вирівнюванням суперечностей між Злученими Державами і Східним Союзом“ відбилась широким відгомном в цілому світі й наробила чимало халепи. Прийшлося вияснювати її теж і в британському парламенті. Ернест Бевин, британський міністр закордонних справ, хоч був теж стурбований американською нотою до Сходу, про яку він нічого не знав, проте обороняв американське становище і дорікав Совєтам, що розголосили по радіо речі, які були предметом довірливої, приватної розмови між американським амбасадором Смітом і совєтським міністром закордонних справ Молотовом. Коли неможливо, казав Бевин, навіть приватна розмова між амбасадором і міністром закордонних справ, то як в таких обставинах думати про замирення. Далі заявив, що як у світі нема миру, то в цьому винуваті комуністи. Однак найважливіше в промові Бевина це його заява, що не буде ніяких дальших переговорів з Совєтами, поки „Росія не виложити своїх карт на стіл“, щоби було ясно, до чого вона змагає.

З цього виходило б, що як Росія виложити карти на стіл, тоді буде можлива дальша конференція, яка — як треба б догадуватися — мала б вирівнювати суперечності, які існують між Совєтським Союзом і Великою Британією та Злученими Державами. Ця конференція, як виходило б зі заяви секретаря стейту Маршала, мала б відбуватись на терені Об'єднаних Держав. Але що тепер уже годі дозволити собі на таку конференцію, яка була б новою невдачею, новим Мюнхенським договором, тому, казав Бевин, треба її насамперед добре підготувати. Щоб таке могло статись, треба спершу Росії покласти свої карти на стіл.

Бевин, як бачимо, теж положив свої карти на стіл. Тільки їх ще не виложив і тому не знаємо, що саме є в його голові. З його слів виходить, що ці есентуальні переговори не мали б подобати на давні переговори Чемберлейна з Гітлером і не мали б довести до другого Мюнхену. Однак Гітлер перед Мюнхеном ще не путився був на цілковите грабіжництво, тому і був можливий Мюнхен, а тут маємо до діла з уже докормленим розбосом Сталіна над багатьма країнами. Що ж тут Совєти виложити на стіл? Навіть не можуть так брехати, як брехав Гітлер в Мюнхені! Тут є факти, усім відомі грабежі, а на стіл могли б Совєти викладати хіба тільки пляни їх дальших агресій та робити щодо них якісь уступки, очевидно на словах.

Вдумуючись в усі ці важкі справи, нам здається, що тут заноситься на якусь нову дипломатичну гру, на щось таке, що подібне до тих тасмних дипломатичних кроків, про які тепер згадують державні мужі в своїх спогадах з минулої війни. Совєти в такій грі майстри. Якщо вони дійсно слабкі, то відчуваючи небезпеку виложити на стіл таке миролюбне, що американці з дива не виходитимуть, але як готові вже тепер до розрахунку, то виставлять гармати, бомби, тріляють гази і т. п. Коби тільки те останнє нас не здивувало!

ІСПИТ ЗРІЛОСТІ

Твердження, що український нарід стоїть перед найбільш рішальним іспитом своєї історії, сьогодні вже не є тільки звичайною, втертою фразою. Про це свідчать не тільки „всі знаки на небі і на землі“, але й цілком конкретні факти в міжнародному житті. Тільки сліпий не бачив би того, що теперішня неспівність, торгівля всякі гри не можуть вже тягнути в безконечність, тоді як людство своєї під атомом атомової доби, що може його протягом однієї ночі обернути в руїну, або дати йому неімовірну силу до дальшої творчої праці та розвитку. Доля світу мусить, бо мусить бути вирішена так, або інакше, ставляючи людство, всі народи і кожну людину перед рішальним іспитом. Франкова засада „кожний думай, що на тобі“ мільйонів стає стійкою, це ніколи не мала такою смертельною поважності значення, як має його сьогодні. В цьому рішальному періоді історії людства перед кожним мусить виринути запитання: як маєтись справа з нами, з нашим народом, з нашою громадою і з нами самими? Отже, як маєтись справа з нами, американськими українцями?

Як повновартні і повноправні члени американського народу та громадяни першої країни в світі, Злучених Держав Америки, ми всі в основному здаємо собі справу з нашою історичною відповідальністю. Під цим оглядом ми спокійні і з довірою йдемо назустріч подіям, що грядуть. Бо ми свідомі своєї сили і своїх можливостей і ми знаємо, що в нашому державному та національному проводі стоять люди, яких ми вибирали та виберемо і які будуть виконувати тільки волю більшості нашого американського народу. Ця свідомість і довіра до себе самих та до вибраних нами керівників нашою політикою, дозволяє нам самопевно виконувати нашу щоденну працю та з певністю і довірою глядіти в майбутнє. Важливе тільки, щоб сьогодні ми більше та пильніше, ніж коли, виконували наші громадські обов'язки та полагали всі свої справи під кутом добра цілої проблем.

Але ми у великій і могутній американській війсьній сім'ї маємо ще деякі окремі обов'язки, що впливають на свідомість нашого українського походження та наших почувань і обов'язків до народу, з якого походимо. І власне під цим оглядом ми, американські українці, здаємо тепер іспит зрілості, як його здає теж весь український нарід.

Наші брати в „Старому Краї“ цей іспит без сумніву здали та продовжують його зда-

вати своєю боротьбою, своїми жертвами та своєю кров'ю. Важкий це іспит, але він теж буде рішальний для майбутньої історії української нації. Практичним виявом цього іспиту зрілості українського народу на своїй землі є героїчна Українська Повстанська Армія, є мільйони тих невідомих лицарів, що кують долю свого народу у вогні боротьби та гартують її своєю кров'ю. Для того роду іспиту не тільки ми, але весь свободолюбний світ може мати тільки одну оцінку: найбільше признання і пошану та увагу.

Численна українська еміграція в Європі, як найбільш близька до українського народу, власній землі та з черги найбільш рішальна для дальшого вислідку українських змагань, теж здає свій історичний іспит зрілості. Під оглядом своєї свідомості, своєї суспільної та культурної і організаційної праці вона його вже здала з відзначенням. Єдиним недомананням, що в багатьох випадках зменшувало а то й обертало в нівець успіхи в цих ділянках, було внутрішньополітичне партійне розбиття, групові антагонізми та брак політичної єдності, що в українських обставинах є головною передумовою загального вислідку іспиту та рішальною для оцінки зрілості.

Проте, в останніх днях і під цим оглядом надійшли радісні, хоча ще офіційно не potwierdжені вістки. Бо з різних джерел неофіційно довідуємося, що на славу собі та на погінб своїх ворогам всі українські політичні групи в Європі мали б вже погодитись на спільну базу створення одного політичного центру. Тим самим були б здійснені задушевні бажання всіх українців, для яких добро української справи є справді на першому місці не тільки на словах, але й на ділі. А для української еміграції в Європі це було б найкращим завершенням їхнього іспиту зрілості.

Наостанці, як маєтись справа цього іспиту зрілості серед нас, американських українців. Насамперед треба ствердити факт, що до того іспиту ми маємо всі організаційні передумови. Ми маємо свої центральні інституції і комітети, завершені минулого року створенням одного представництва українців усіх американських країн, що ним є Пан-Американська Конференція в Нью-Йорку. Ми маємо на це відповідні обставини, бо ми є громадянами першої країни в світі, ми маємо повну свободу рухів і слова і ми не потребуємо кожного дня жити страхом та непевністю завтрашнього дня. До цього іспиту зрілості ми си-

лою наших обставин повинні б бути найкраще підготовані. Наскільки ми з цих обставин скористали і що свою повинність виконали, покаже найближча будучність.

Сьогодні ми здаємо іспит зрілості цілим нашим суспільно-громадським життям та працею. З задоволенням можна б відмітити оживлену в останньому часі ще більше працю нашого центрального представництва, іменом Українського Конгресового Комітету та Пан-Американської Української Конференції. В Нью-Йорку відкрито репрезентативне бюро, в якому працюють заангажовані фахові сили, крім важливого видання „Українського Квартальника“, приступлено до видавання в англійській мові „Українського Бюлетеню“, друге число якого тількищо появилось, в найбільшому вже часі появиться більша праця про українську визвольну боротьбу останнього періоду та започатковано цілий ряд дальших важливих праць, що матимуть велике значення для поставлення української справи на американському і частинно на міжнародному терені та мало б бути свідомством нашої зрілості. Проте, вислід цього нашого іспиту зрілості та його свідомство залежать ще у великій мірі від цілого нашого громадянства. Бо всі ці речі самі не ростуть в городі, ані не падають з дощем. Їх треба виконати, а на це потрібно людських сил та матеріальних засобів, що їх може поставити до розпорядження нашим центральним комітетам наш загальний фонд. Щоби могли вивязатись зі своїх найкращих завдань, Конгресовий Комітет потребує щонайменше 50,000 доларів, за збіркою яких ведеться тепер відповідна акція. І власне в цій акції наше громадянство здає свій іспит зрілості. Досі не раз доводилося чути, що Комітет не виконує та не вивязується з одного, чи другого свого завдання, але дуже рідко згадувалося про те, чи як допомагається цьому Комітетові вивязатись. Тепер кожний має нагоду і обов'язок виявити теж свою власну зрілість, бо тільки підсумок зрілості всіх наших громадян матиме рішальне значення для виявлення зрілості нашими центральними Комітетами. Сьогодні ми всі по своєму і на своїх місцях здаємо іспит зрілості, результат якого або відкриє нам двері до дальшого прогресу і творчої праці, або заставить нас усіх тупцювати на одному місці та продовжувати нарікання, що „бідні, бо дурні і дурні, бо бідні“. На кінець вислід нашого іспиту зрілості вже не доведеться довго ждати. Кожний з нас зокрема і ми всі разом маємо в ньому останнє слово, а оцінку цього іспиту зрілості ми си-

Скінчився британський мандат в Палестині

ЗАЧАЛАСЯ НОВА ФАЗА БОРОТБИ ЗА ЖИДІВСЬКУ ДЕРЖАВУ В ПАЛЕСТИНІ.

З дня 15. травня ц. р. скінчився мандат Великої Британії над Палестиною, який вона виконувала впродовж 25 років з припоручення бувшої Ліги Націй. Британія мала завести в Палестині порядок, піднести її культурно та економічно, підготувати населення до самоуправи та довести до згоди місцеве населення, яке складається з арабської більшості і жидівської меншини, зокрема в тому напрямі, щоб можна було відбудувати жидівську державу. Так бодай розуміли жиди це останнє завдання Британії. Як розуміла свої завдання Велика Британія і як їх виконувала, говорить про це заява британського уряду, опублікована напередодні скінчення британського мандату в Палестині, в якій подано історію цього мандату. При цьому на самому вступі зазначено, що Британія не перераховує відповідальності за дальшу адміністрацію Палестини, себто за те все, що буде там діятись від дня 15. травня.

Палестина під британською адміністрацією.

Заява стверджує, що Палестина, яка була до першої світової війни частиною Туреччини, була зайнята британськими військами при кінці першої світової війни. Мандат над нею признала Британія Верховна Аліантська Рада в 1920 році, що було затверджено Лігою Націй в 1922 році та Лозанським договором з 1923 року, в якому формально погодилась з цим теж і Туреччина.

Велика Британія виконувала мандат над Палестиною через наставленого нею Британського Високого Комісара і Дорадчу Раду. Обов'язки мандату були накреслені Лігою Націй, яка кляла найбільшій натиск на те, щоб облегшити життя населення цієї країни, а далі, щоб здійснити це, що британський уряд обіцяв в 1917 році своєю декларацією про встановлення в Палестині „батьківщини для жидівського народу“. Усе це мало б одначе діятись в такий спосіб, щоб нічим не шкодити не-жидівському населенню Палестини.

Британія мала далі поводитись в спілці з жидівськими організаціями збільшити жидівську еміграцію до Палестини та покласти жидам у Палестині орієнтацію на землі та загосподаритись. Коротко, обов'язки Бри-

танії в Палестині були такі: поліпшити долю населення, допомогти жидам збудувати в Палестині „батьківщину для жидівського народу“ та приготувати ціле населення Палестини до самоуправи.

Заява британського уряду представляє огляд британської адміністрації. Каже, що Палестина мала всього 750,000 населення, як вона перебрала мандат, і то примітивно живучого, анальфабетичного, нищого хворобами і нуждою. Заява признає, що країну піднято в скорому часі дуже високо при допомозі жидівських капіталів і жидівської ініціативи. Уряд концентрував свою увагу на поліпшенні комунікаційної сітки, будову шляхів та залізниць і водопроводів, піднесення народного здоров'я та життєвого стандарту населення. З поліпшенням обставин скоро зросло число населення, повставали що раз нові вихідні інституції, жидівські та арабські. Прибуло 400,000 жидівських емігрантів і число жидівського населення, яке вносило в 1922 році 84,000 підляло до 640,000. Тель-Авів, який був малим селом, перемінявся в модерне місто з 150,000 мешканцями. Промисл піднявся теж високо, а вартість випродуованих в 1947 р. товарів вносила біля 40 мільйонів фунтів стерлінгів. В цьому всьому — як це підкреслює заява — заважувала велика посвята жидів та велика їх жертвенність, але й це було б не помогло, якби не було охорони та допомоги з боку британської влади.

Найтяжче — з жидівської батьківщини.

Та була одна проблема, яка зустрічала весь час найбільші труднощі. Це справа з „батьківщиною для жидівського народу“. Щодо цієї справи не було і далі нема згоди між жидами і арабами в Палестині й в світі. Араби в Палестині та в сусідніх арабських країнах поставились дуже ворожо до планів жидівських сіоністів, що бажали відродити в Палестині жидівську державу, яка там колись існувала. Акція сіоністів спричинила протижидівські розрухи в Палестині вже в 1920 році, а особливо гострі в 1929 р. В таких обставинах, каже заява, Високий Комісар намагався притягти якнайбільше жидів та арабів до керма країною в Дорадчій Раді, а теж наставив на те, щоб урядові установи на місцях займали люди з тамошнього населення. Це було підготовкою до самоуправи країни. Британія, каже заява, старалась усіми способами довести до цього, щоби могла повстати в Палестині жидівська батьківщина, як це є бажанням жидів, тільки, що не вживала до цього сили, себто не форсувала здійснення цього при допомозі збройної сили, бо до цього вона навіть не була управнена. Араби, каже заява, відкидали всяку думку про створення в Палестині „батьківщини для жидівського народу“ у виді незалежної жидівської держави.

(Докладніше на стр. 4).

ПЕТРО МІРЧУК.

КОЛИ ГОРЯТЬ ЛІСИ

Оповідання з недавнього минулого.

У нас якось інакше цвітуть каштани, інакше пахнуть вони, інакше навіть зеленіються їхні широкі листки. І мабуть інакше виглядає небо, хоч покрите тими самими зірками, тільки сам місяць у вечорі по ньому плаває. Весна і тут пахне розкошшю і розворушує його очима картини поруйнованої, приспаної в душі і ваного дещо міста і ті люди, розбурхав кров. А всесити я-що серед них він жив тоді. З кося інакше. І в найгартнішій хвилині погідної весняної по-чї не захоплює своєю красою розвіта, зазеленіла природа Німеччини. Душа гудить за рідною Україною.

Так думав Дмитро, дивлячись крізь вікно в місто, мінило сповиту весняну ніч. Одного наїзника землі треба йому згадалися такі ж весняні було організувати й розпочати, що він їх рік тому провів нати рівночасно збройну бо-

ротьбу проти другого. Треба було знову ховатись в підпіллі, жити подвійним життям, як ще колись до війни. Дмитро швидко порозумівся з місцевими людьми, знайшов спільну мову із тими, що горіли святым завзяттям правдивої боротьби і став організувати все так, як він вважав за потрібне, і як було йому поручено. Для замирення очей Гестапа, що пильно придивалося до всього, він вгруз в кооператив. Для того, щоб могли пригнати молоді до праці, пригнати до близька до неї, зорганізував т о в а р и с ь к и й клуб. Тут сходилися студенти та студентки, як теж і робітництво.

Одного вечора з його знайомою, Наталкою, прийшла нова молода студентка. Розсміяна, весела, наче б те, що діялося кругом, вона зовсім не помічала. Дмитро теж зустрічав безжурність. Молода чорноока студентка сказала при привітанні невразно, як це завжди буває у панян, своє

назвицько, так, що Дмитро було знову ховатись в підпіллі, тільки запам'ятав собі її ім'я, як ще колись до війни. Дмитро швидко порозумівся з місцевими людьми, знайшов спільну мову із тими, що горіли святым завзяттям правдивої боротьби і став організувати все так, як він вважав за потрібне, і як було йому поручено. Для замирення очей Гестапа, що пильно придивалося до всього, він вгруз в кооператив. Для того, щоб могли пригнати молоді до праці, пригнати до близька до неї, зорганізував т о в а р и с ь к и й клуб. Тут сходилися студенти та студентки, як теж і робітництво.

Одного вечора з його знайомою, Наталкою, прийшла нова молода студентка. Розсміяна, весела, наче б те, що діялося кругом, вона зовсім не помічала. Дмитро теж зустрічав безжурність. Молода чорноока студентка сказала при привітанні невразно, як це завжди буває у панян, своє

назвицько, так, що Дмитро було знову ховатись в підпіллі, тільки запам'ятав собі її ім'я, як ще колись до війни. Дмитро швидко порозумівся з місцевими людьми, знайшов спільну мову із тими, що горіли святым завзяттям правдивої боротьби і став організувати все так, як він вважав за потрібне, і як було йому поручено. Для замирення очей Гестапа, що пильно придивалося до всього, він вгруз в кооператив. Для того, щоб могли пригнати молоді до праці, пригнати до близька до неї, зорганізував т о в а р и с ь к и й клуб. Тут сходилися студенти та студентки, як теж і робітництво.

молодих душах.

Говорили про все і, на диво, розуміли себе в усюму вже часто навіть без слів, байдуже, що всю свою молодість аж до сіонізму вони в двох зовсім різних від себе світах.

Та небезпеки чигали зачасом. Одного вечора Дмитро не встиг вийти на стрічку. На провулку його заскочили Гестапівці зі зброєю в кишені. Відстрілювались не було часу; в додатку було неможливим зв'язатись на те, що в тюрмі сиділо якраз троє друзів, які були б сечас розстріляні, коли б він, рятуючись перед арештованням, постріляв був Гестапівців.

Сірі, холодні мурі відміряли маленький простір для нього і відділили від решти світу. Маленьке віконце пропускало крізь густі крати тільки жмуток світла та вид на порізані квадрати синього неба. Сам мота вхопив його в свої обійми, розлучившись з бурхливим так багатогранним революційного життя у час збройно-

го змагу двох великанів. Часто ставала перед очима його душі Любця. Чи знає вона, де він тепер? Чи знає, чого він того вечора не прийшов до неї, як завжди, хоч умовлявся був попереднього дня? Так хотілося б подати вістку до неї! Та не було змоги. Післати записку і небезпечно, щоб не наражувати її, а в додатку, так воно якось склалося, що він і не довідався її назвицька. У революційній праці привик не питатись своїх знайомих про нього, вживаючи завжди тільки імені і мимоволі непотрібно примінив це правило й до неї.

На допитках пройшло кілька тижнів. Самособою, важко молодому хлопцеві, що перед ним тільки розгортається життя, погодитись з думкою про те, що треба буде виректись усього, що треба буде страпити все і при глухомою вистрілі та при свисті кулі прийде-ся попрощатись з життям. А всесити він погодився з тим. Закон революційної боротьби твердий і небагатий. Гово-

рив жеж він сам колись про „добу, жорстоку, як вовчизна“: вона й стала оце саме перед ним, ще більше принадна своєю бурхливістю, як була колись в уяві, та рівночасно ще більше жорстока. В таких умовах немає місця на сентимент. Треба вміти спокійно прийняти все і бути твердим, як і сама доба.

(Дальше буде).

Методи пропаганди російсько-го православ'я в Галичині

(Надіслане з церковних кол.)

В другому році ще світової війни появилися в Італії (тоді ще не ввійшла до складу держави) в щоденнику „Коррєре д'Італія" (28. II. 1915) стаття, що її сьогодні по 30 літах треба з великим інтересом прочитати. Вона така актуальна й по своїй формі заголовкові й до змісту, що її треба сьогодні подати до відома ширшої суспільності, своїй і чужій. З неї побачимо брехню зміни в московській політиці, яку вона біла чи червона, теж і з оглядом української Церкви. Передаємо у перекладі і найголовніше з тієї італійської двошпальтєв. Ось він.

„Не наша це вина, що мусимо так скоро вже заговорити про події російської православної пропаганди й гонення, що діється сьогодні в Галичині. А матеріял тут майже вичерпаний...

Ми вже оповідали, що одним із перших російських дій у зайнятому Львові було: заняти греко-католицьку церкву св. Юра й перемістити її на російсько-православну. Архiepіскоп Евлогій, який ми займали вже кілька разів, по торжественному богослужінні в тому храмі забрав рівнож греко-католицькі церкви в Бродях і Золочеві, переміщуючи їх на православні храми, як це поклали „Биржеві Вєдомості" (5. XI. 1914) та „Южний Край" (24. XII.).

Знову один кореспондент „Фремденблат-у" пише 24. січня з Станиславова в Галичині так: „Ледви росіяни заняли місто, а вже забрали католицьку катедру для своїх богослужень. Військові капелани одержали розпорядження від...

російську православну богослужбу з найбільше лише можливим надбанням до греко-католицького обряду, щоб тим удектили навернення населення. Щоб унеможливити всякі протести, губернатор казав арештувати єпископську капітулу й інтернувати її в Книгинині". Досі австрійський кореспондент. Але навіть з російських часописів видно, що ці богослуження не обмежуються лише до самостійної Росії. Бо навіть сам архiep. Евлогій дав приклад протикатолицької пропаганди й то в католицькому храмі. Він надрукував, використав одне богослуження (г. л. „Прикарпатская Русь" і „Рєчь" з 31. XII. 1914), що б у промові сказати між іншим так: „Я є думки, що ці збори є замітним кроком на дорозі до возз'єднання Галицької Руси з Російською Імперією. Немає сумніву, що таке возз'єднання...

станеться в мурах цього святого храму. Воно вже започає ділами нашої славної й побідної армії, та скріплене свідомою волею цього народу, але буде остаточно довершене й благословлене лише молитвою й благословенням Церкви, нашої спільної, одної, прадідівської Церкви російсько-православної". „Биржеві Вєдомості" з 16. XII. 1914 пишуть, що командант Ярославського гарнізону повідомив оберпрокурора Св. Синоду, що головну церкву міста переміщено вже в російсько-православну й що 13. грудня тут правила перша Служба Божа. По висказу Митроцького, члена Думи й взятого пропагатора православ'я в цей спосіб переміщено вже не менше як 50 греко-католицьких церков.

Якщо б поведлось змагання Росії „навернути населення Галичини на православ'є, то католицька церква стралила б около три й пів мільйона вірних. Що дотеперішніх успіхів знання є вже, що певне число населення в повіті брідському й золочівському вже є „навернені". „Кієв" з 18. XI. 1914 р. писав, що за два місяці вже 30,000 осіб перейшло на православ'є й додавав, що між ними знаходяться рівнож „деякі священники греко-католицькі". Якщо ця вістка є правдива, то число їх мусить бути справді дуже маленьке, бо інакше не занедбали б похвалитись докладним числом.

Що до засобів уживання до „навернення" галицьких селян, є дуже трудно про них довідатись, бо російські часописи, очевидно, про них не пишуть. Але нам вистарчить пригадати собі, як відбувались „добровільні й непримусові" навернення в 1875 р., щоб мати влучний погляд на методи, що їх вживається й сьогодні. Цієї є та сама, тому й засоби, по всій правдоподібності, будуть тожні.

Події з 1875 р. обширно задокументовані в одному урядовому звідомленні, що його подав англійський уряд 5. березня 1876 р. Палаті Громад. З того звідомлення, що лежить перед нами, виходить, що як колись так і сьогодні російський уряд на слав цілі полки російських православних батюшок і монахів, які заняли церкви й парохії; наслідок був такий, що по документі ч. 3) „в деяких селах селяни цілком вито залишили ходити до церкви. Тому закликувано на поміч поліцію й військо; в одній парохії вбито врьох селян, а багато поранено... З докумен-

ту ч. 5) бачимо, що методи насильства стали згодом ще дошкульніші; селяни, що не хотіли підписати заяви були засуджені на в'язницю й грошеві карі від 10 до 15 рублів, а селя, в яких не схоплено винних мусіли платити по 200 аж 400 рублів". Селяни, вірні своїй вірі, прогнані з своїх хат, або самі втекли в ліси, де тисячами гинули з холоду (г. л. док. ч. 9. з Варшави)...

Дня 27. січня (док. ч. 9) перейшло 57,000 людей разом із 26 священниками греко-католицькими на православ'є. Подобиці цього „навернення" подані в документі ч. 12. „Навернення" 50,000 греко-католиків довершено різними способами, між якими замітний відсоток припадає на тілесні карі. В деяких парохіях усі, що проявляли постійніші були вивезені в гліб Росії, або на Сибір; інші бачучи все своє майно розграбоване козаками подались і підписали заяви. В інших повітах розділяли гроші, коли бачили, що опір населення буде менший. В ще інших уживано тілесних побиттів, аж доки селяни не подались заявляючи, що роблять це лише уступаючи насильцю...

По документі ч. 13. „в деяких селах селяни (неписьменні) заявили, що вони не знали, що вони підписували; в інших заявляли, що уступають перед насильством і лише у власному іменні, а їх діти хай думають про себе самих і лише поступатимуть". А в додатку до документу ч. 14. сказано: „Пролилась кров тих, що відказувались; їх піддано найбільш жорстоким мукам, а ціле населення було допроваджене до такої звірості й нужди, що дехто відбирав собі життя, так, що лише по довгій боротьбі осягнуто позверхні успіхи".

Неможливе переповісти жалюгідний образ цього, що є в тих документах. Тисячі населення згинули по дорозі, в тюрмах, в Сибірі, або й у „лісних"; де скопили без опіки, опущені лікарями й зарядом, який випродавав їхній харч і одіж.

„Англійський уряд безперечно заслужив збираючи ці неопрокидані й урядові документи", кінчить свій допис автор в 1915 році. Але й у 1948 році не треба більше нічого додавати, як лише повторити останнє коротке речення з допису 1915 року: „А ця сторія й сьогодні повторюється!"

Подав В. Т.

A FINE UKRAINIAN PRESENT

PROF. MANNING'S

Excellent Book

TARAS SHEVCHENKO,

Poet of Ukraine

Price \$2.50

"SVOBODA"

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

Д-р Никифор Гіряк.

Українські Січові Стрільці у 1918 році.

4. Реорганізація Легіону в березні 1915 р. та її наслідки.

До половини березня 1915 р. Легіон УСС-ів не мав ніякого організаційного статута. З 2,000 добровольців, записаних у Стрию, зорганізовано спершу 2 і 1/2 куренів за зразком куренів загального ополчення (ландштурму) і їх підпорядковано команді львівського, потім 25. корпусу генерала Петра Гофмана. Політичним експонентом Легіону була Українська Боева Управа, названа Головною Українською Радою у Львові в серпні 1914 року. Воєнне Міністерство признало було УБУправі великі права, включно з правами іменування старшин. Однак цих прав ніколи не стверджено на письмі й команда корпусу їх у практиці не признавала. В складі УБУправи не було ні одного чоловіка з військовою освітою (як це було з польським Легіоном). Тому військові коза з УБУправою не числилися, а команда корпусу трактувала наш Легіон як курені загального ополчення і не думала брати на увагу особливого, політичного характеру Легіону УСС-ів.

На команданта Легіону запропонувала УБУ видатного педагога, Михайла Галушинського, поручника загального ополчення в запасі. До війни він поклав був великі заслуги в організуванні й веденні приватної гімназії Р. Школи в Рогатині. Був непересічним педагогом, але військового діла не знав і не любив. Він не тайся зі своїми думками, що Легіон УСС-ів загалом непотрібний та що шкода жертвувати нашу молодь, бо з цього й так не буде для нації ніякої користі. Він прийняв обов'язки команданта Легіону не радо; тільки в порядку громадської дисципліни. З тієї причини він не тільки не справився з початковими труднощами Легіону, але й дозволив команді корпусу зіпхнути себе до становища референта справ Легіону в генеральній булаві корпусної команди. На ділі-ж рішуче слово в цих справах мав начальник генер. булави полковник Лямезан (про якого вже вгорі була згадка), поляк, здецидований ворог українців і їх Легіону УСС-ів. Тільки незвичайна хоробрість УСС-ів, які в боях не раз рятували ситуацію корпусу, а до того натиск згорн вищих кол австрійської державної політики примушували полковника Лямезана терпіти Легіон як кінечне зло.

Зимою 1914-1915 Воєнне Міністерство передало Легіон УС-

С-ів у відання Міністерства Краєвої Оборони. Воно дозволило організувати доповнююче тіло для Легіону (Кіш) та доручило команді корпусу перевести реорганізацію Легіону. На ділі-ж мала це бути перша організація, бо її досі не було. Корпусна команда, фактично-ж полковник Лямезан, вирішив цю справу так:

1) Бойові сотні Легіону УСС-ів зформовано у два курені й приділено до 129-ої та 130-ої бригад, 55-ої дивізії, львівського корпусу. Оба курені були самостійні, від себе незалежні. В організаційних справах вільно було командам куренів ставити внески до наших політичних кол у Відні тільки в службовій дорозі, через корпусну команду. Команди куренів позбавлено права висилати старшин в запілля на відпустку, або службово. Це право признано за командами бригад.

2) Новозорганізований Кіш УСС-ів підчинено безпосередно корпусній команді, згл. начальникові булави цієї команди. Але командантові Коша не заборонено листуватись з нашим політичним представництвом, а то з огляду на обов'язок рекрутації новобранців, який доручено команді Коша.

3) Команду Легіону знесено, а дотеперішній командант, Михайло Галушинський, став, як вище згадано, референтом справ Легіону при команді корпусу.

Статут Легіону, дуже неповний і для нас некорисний, був ділом полк. Лямезана. Він мав доволі великий вплив на дальшу долю Легіону. Він відбирав старшинам польових куренів ініціативу в невійськових справах. Вона мусіла силою обставин перейти на Кіш до якого не раз зверталися старшини з фронту, деколи доручали йому перевести якусь окрему справу. Напр. зимою 1915-1916 р. коли на кілька місяців замовкли гармати й стрільці могли спокійніше обдумувати своє становище серед воєнних подій та зв'язані з цим можливості розв'язки наших національних проблем, старшини 2. куреня організували політичний гурток, на якому велися живі дискусії політичного характеру й оформлювався світогляд нашого стрільства. Тоді й задумав цей старшинський гурток видавати власний журнал („Шляхи") і цей задум можливо було реалізувати тільки при допомозі Коша.

Кіш був усе розташований недалеко фронту, в етані корпусу й це вможливляло його

ПАЛЕСТИНА—АРАБАМ, каже Абдул, король Трансйорданії, а як так станеться, то жиди вже дістануть своє „національне пристановище" титули своїх горючих прав.

му легкий зв'язок з бойовими куреннями. Це було дуже корисне, коли ходило про взаємне порозуміння між старшинами Легіону. Одночасно команда могла вдержувати постійний зв'язок з нашими політичними колами у Відні та нашими установами у краю. В часі, коли їзда невійськових осіб була дуже обмежена, або й взагалі неможлива, Стрілецтво могло виручити „цивіліз" і було зв'язковим органом між нашими громадянськими колами центру — Відня і краю — Львова.

(Кінець буде).

ВШАНОВАНО ПАМ'ЯТЬ С. ПЕТЛЮРИ

(Докінчення зі стор. 1-ої)

ді та чесно і вірно захищали інтересів нації — говорив бесідник. При цьому він зокрема згадав про покійного полк. Евгєна Коновальця, що згинув в Роттердамі від тої самої злочинної ворожої руки, що й Головного Отамана й що разом з Головним Отаманом увійшов в історію як символ боротьби за волю України, на вівтарі якої вони оба зложили своє життя. Головний святочний реферат про покійного Головного Отамана виголосив д-р Тиміш Олесіюк, обговоривши докладно політичну і військову діяльність покійного Отамана, великого українського борця, героя і мученика за вільну і від нікого незалежну, демократичну Українську Державу. Доклад д-ра Олесіюка буде надрукований в цілості на сторінках „Свободи". Академію закрит д-р Мишуга, пригадуючи слова покійного Головного Отамана про завдання української еміграції, що закликав її до активності і творчої праці, бо „під лежачий камінь івода не тече". Академію закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Повіdomляємо урядників і членів відділів 14, 27, 76, 133, 152, 219, 240, 272, 322, 359, 371 і 413 У. Н. Союзу, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

згаданих відділів відбудуться

В ПЯТНИЦЮ, 21. ТРАВНЯ (MAY 21, 1948)

В UKRAINIAN CENTER, 180 WILLIAM ST., NEWARK, N. J.

Маємо важні організаційні справи до обговорення і вирішення, а тому урядники й члени вище поданих відділів повинні конечно прийти на ці збори.

В. Салабун, Ю. Баранюк.

ВИПРОДАЖ КАЗОК-БАЙОК

Надзвичайний Злодій.

Детективний роман М. Старка, в півтвердій оправі, 262 сторін — 85 ц.

2. Казки Вільгельма Гауффа.

Частина I. — 6 оповідань з малюнками; сторін 128 — 60 ц.

Частина II. — 5 оповідань з малюнками; сторін 128 — 60 ц.

3. Казки Бехшттайна.

Частина I. — 29 оповідань з малюнками; сторін 160; в твердій оправі — 50 ц.

Частина II. — 34 оповідань з малюнками; сторін 112; в твердій оправі — 50 ц.

Конан Дойл: „Знак Чотирьох" — гарне оповідання; сторін 190; в твердій оправі — 75 ц.

Всі разом за ціну \$2.00

Ці прегарні казки-байки й оповідання маєте нагоду набути тепер по зниженій ціні. У вільний час будете мати щось веселого прочитати і своїм дітям розказати.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ТІЛЬКИ ВПРОДОВЖ ДВОХ ТИЖНІВ, ВІД 12-го ТРАВНЯ ДО 26-го ВКЛЮЧНО.

Фірма Стасюка продає кеновані шинки (Canned Hams) по ціні:

П. Стасюк
124
Перша Евєнія Нью-Йорк 3.
(між вулицями 7.^ю а 8.^ю)

Pressed Ham

8 фунтова пушка

63¢

фунт

Luncheon Meat

6 фунтова пушка

45¢

фунт

Тільки 2. тижні!

Від 12. травня до 26. включно.

Скелп отворений кожного дня до години 6. ввечір — Точно.

Скінчився британський мандат в Палестині

(Докінчення зі стор. 2.)

Ще, що в роках від 1930 до 1936 прибуло до Палестини 182.000 жидівських емігрантів, дало притоку до арабських розрухів, звернених, як кажеться у заяві, проти британського уряду, що допускає жидів, а далі й проти жидів. Тоді було вбитих до 4.000 осіб. Це дало притоку до розсліду Королівської Комісії під проводом лорда Піла, яка у своїм звіті з 1937 року подала, що причиною розрухів було домагання арабів, щоб Палестина стала незалежною та їхня боязнь, що Британія встановить у Палестині жидівську державу. Комісія запропонувала означити кінець мандату і заявила за поділ Палестини між жидів та арабів, а теж за обмеження еміграції до Палестини до 12.000 осіб річно.

Пропозиції цієї Комісії і другої Комісії Вудгеда не довели до нічого, бо на них не давали своєї згоди ні жиди, ні араби. Тоді британський уряд пробував наново годити жидів з арабами і в тій цілі видав „Білу Книгу“ з 1939 року. В ній він заявив, що з огляду на гостру арабську опозицію Британія повинна би відложити справу жидівської батьківщини в Палестині на неозначений час, збільшаючи в цьому часі жидівську еміграцію до Палестини проти волі арабів, або допомагати творенню жидівської держави через таку еміграцію, на яку араби дадуть згоду. Однак не маючи права вживати сили, ні не бажаючи так поступати, британський уряд рішився допускати від 1939 року впродовж 5 років по 75.000 емігрантів до Палестини, а по п'ятих роках дальшу еміграцію припинити, якщо араби будуть проти неї.

Ліга Націй з тим не погодилась. Британський уряд хотів вийти з новою пропозицією, але вибухла війна і справу припинено. Не зважаючи на це в 1939 році прибуло до Палестини багато жидів поза квотою і те саме повторюється до сьогодні, не зважаючи на деякі депортації незаконно прибуваючих, та на це, що навіть нема в Палестині бараків на приміщення такого великого числа нових емігрантів, що далі дістаються різними шляхами та способами до Палестини. З цєю нелегальною еміграцією, каже заява, в'яжеться тісно теж і жидівський терор, якого — на щастя — не було в часі війни, але який зріс до великих розмірів по війні, потягаючи за собою цілий ряд політичних вбивств. Виявлення, крадіж муніції з британських складів зброї й т. п. переводить, як каже заява, на незаконну жидівську мілітарна сила, контрольована

Жидівською Агенцією. Терористична акція цієї організації з останнього періоду є загальною відомою. Справу злагоди конфлікту в Палестині пробував розслідувати Американсько-Британський Слідчий Комітет, створений в 1945 році на пропозицію президента Трумана. Він заявився в 1946 році проти поділу Палестини, а за негайне допущення 100.000 жидівських емігрантів до Палестини. Потім у Лондоні обдумувалося спільно з американським урядом план поділу Палестини на дві автономні провінції: арабську та жидівську. Та американський уряд на пропозиції не погодився, ні не погодився на них жиди та араби. Жиди домагались жидівської Палестини, а араби арабської, себто такої, де араби були б у більшості.

Вкінці опинилася ця справа в Об'єднаних Державах. Британський уряд представив справу так, що в Палестині є 1.200.000 арабів і 600.000 жидів, та що ті останні хочуть мати свою самостійну державу, а араби є проти цього. Переговори виявили, що не можна ніяк погодити жидів з арабами.

Спеціальний Комітет Асамблеї Об'єднаних Держав провів справу і більшість його запропонувала 31. серпня 1947 року, щоб поділити Палестину на дві частини: жидівську та арабську. Британський уряд зложив заяву, що він не буде форсувати силою такої ухвали, та що в таких обставинах він рішеним забрати британські війська з Палестини до 1. серпня 1948, а зрештою дальшої адміністрації країною з днем 15. травня.

Жиди згодилися на пропозиції Об'єднаних Держав план поділу Палестини, але араби вповіли цьому планові війну. По 27 роках угодовних зусиль Британії, кажеться прикінці заявив, не вдалося погодити жидів з арабами. Якби 84.000 британських вояків не вистачали на втримання порядку через жидівський терор, що має тепер до розпорядженості найсучаснішу зброю. Тепер, з днем 15. травня, починається нова фаза в історії Палестини — одверта війна між арабами і жидівськими. Британський уряд одначе вірить, що обидві сторони вкінці зрозуміють трагедію Палестини, коли вони захочуть опанувати її силою. Війна готова знищити все, що досягнуто в Палестині під економічним та культурним оглядом за ціліх останніх 30 років. Справу Палестини не можна вирішити силою, а тільки — компромісом. Таке є останнє слово Британії.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Окружні збори відділів У. Н. Союзу.

Запрошені й повідомлені оголошенням в „Свободі“ урядові й делегати 21 конвенції Українського Народного Союзу зійшлися 2 квітня на окружні збори для важкої справи. Заступаючих було 26 відділів, а це свідчить про заінтересованість членів і урядників громадськими справами. Були делегати аж з Милвил, Трентону, Честери, Клифтон Гайте, а прибув теж представник У. Н. Союзу М. Мурашко, голова ради О. Штогрин і гол. радний С. Слободян.

Зібрання відкрили і перевели нарадами голова Окружного Комітету д-р В. Галан, пригадуючи, що це є збори організаційні, головні для приєднання нових членів до У. Н. Союзу. Він по черзі покликав промовців.

Першим був гол. радний С. Слободян, який виказав працю филаделфійських відділів. Більша частина їх виконала свій обов'язок під час теперішньої кампанії, але були й такі, що обов'язок занедбали і тому число Союзних членів ще не досягнуло цифри 50.000. Хто занедбав, таким п. Слободян пригадав, що це час відбитися.

Головна рада О. Штогрин пригадувала на способи приєднання членів, виказуючи їх з своєї практики. Саме з цих причин, що делегати можуть обмінятися думками, такі зібрання є корисні.

Головний представник М. Мурашко зложив наперед привіт від Головного Уряду всім прийним, подякував урядникам і делегатам за щире співробітництво під час теперішньої кампанії, пригадав, що У. Н. Союз має вже маєтку \$10.000.000, але не має ще 50.000 членів. Тому, що старші члени вмирають, треба завзятю працювати для приєднання молоді, щоб не лише втримати теперішній стан, але ще й його збільшити. З приходом молодих членів відмолоджується теж і організація. Молодь тепер легше притягнути в союзові ряди, бо маємо аж 9 родів знаменитих поліс на всі потреби і апіканти мають в чім вибирати при обдумуванні родів забезпечення. З такими полісами не повинно бути важко докінчити кампанію за 50.000 членів, пригадав гол. представник.

Організатор У. Н. Союзу, Антін Маланчук, виказував свою працю в Філадельфії й околицях і згадував, що деякі відділи перевищили свою „квоту“ при організуванні, однак вони не могли нагородити недостач, які зазначилися в тому, що деякі урядники таки не хотіли

Пластовий Конгрес в Ашафенбургу

В дні 26-29 березня 1948 р. відбувся Пластовий Конгрес Сеньорів та Старших Пластунів при участі запрошених гостей, (кілька сот осіб) відомих та репрезентативних нашої преси, в одній з найбільших українських скупчень — Ашафенбургу. Зізд відбувався під гаслом „в дальшу мандрівку до великої мети“, з моттом: — ми йдемо „До Великої Меті“; ось зупинка! Зберімо досвід про „Наше довкілля під час мандрівки“; завтра йдемо в дальшу дорогу — погляньте, чи „вирияд у мандрівку“ у нас достаточний та які „найближчі перспективи нашої мандрівки“; уважно слухайте: „наказ перед вимаршом“ — у дальшу мандрівку до Великої Меті! — Конгрес розпочато Богослуженням в обох церквах: греко-католицькій та православній, по яких у величавій театральній саль, прибраній образом св. Юрія, пластовою лелійною, емблемою пласту та символом Конгресу, килимами та портретами основоположника українського пласту, д-ра О. Тисовського, проф. Сев. Левницького, проф. І. Чмоли та основоположника світового пласту Бі. Пі. На стінах розвішено гасла Конгресу, як: „Софія і Юр“ (символи нашої мети), (Ідея Соборності), „Не Ти, не Я — а Ми“ (Ідея Великої Спільноти), („Не убі мене іби патрія, а убикне про патрія“) наказ пластунам на чужині). До Президії запрошено Верховного Пластуна „Сірого Льва“ проф. Северина Левницького та відчитано привітання, які наспіли майже від всіх українських організацій. Провід наради Конгресу обирає голова Головної Пласт. Старшини, скатм. д-р

А. Фіголь. З рефератів слід відмітити про історію Українського Пласту „Пройдений шлях“ Верховн. Пластуна „Сірого Льва“, „До Великої Меті“ — виховний ідеал пластового руху скатм. д-ра В. Яніва, „Наше довкілля під час мандрівки“ — відношення пласту до зовнішнього світу пл. сен. М. Доринського, виголос. інж. Кульницький, „Вирияд у мандрівку“: техн. орг. вирияд — скатм. Яр. Гладкий; госп. вирияд — пл. сен. інж. А. Мілянчик; дух. вирияд — скатм. д-р Ю. Старосольський, „Найближчі перспективи нашої мандрівки“ — напрямні пластового руху скатм. мгр. Яр. Рак, „Здоров'я, як основний вирияд пластуна в мандрівці“ д-р М. Грушкевич, та „Наказ перед вимаршом“ — підсумки наради скатм. д-ра А. Фіголь. Після записання сеньорів та відспівання пластового та національного гімнів, Верховний Пластун закриває Конгрес. Не бракувало і пластової музи. Один вечір присвячено пластовій творчості. Рівночасно відкрито пластову виставку та видано 5 чисел бюлетену Конгресу.

Осок.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти А просвіта — це сила.

НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Вони Вас забавлять, розвеселять і пригадують давні веселі часи в старій країні. — Рекорди Гуменика повинні бути в кожній українській хаті. Самі їх слухайте і хай Ваші діти привикнуть до української пісні. — Діти, купуйте родинні подарунки, мамі, або таті будуть веселі. — Запам'ятайте їх за числами:

- 27401 Стриженська Коломийка, Гуменика.
- 27400 Укр. Дев. Крени. Ой пів у шквер вікер.
- 27399 Коломийка Коломийка, (Ліс, весілля).
- 27397 Кавалер під вузом. Вдовин Сил.
- 27396 Весільний баранок. Чорнобривка.
- 27384 Козак за Дунаєм. Роза, танець.
- 27383 Весільний віват, часті І, ІІ.
- 27360 Зачепився кобасою. Ти мій короваю.
- 27320 Кавалок грунту. Пісня наймита (комічна).
- 27318 Канадійська Коломийка. (Дві частини).
- 27351 Радийська Коломийка. Пінтається мати сина.
- 27305 Фармерська Коломийка. Бородата.
- 27304 Шлюх сироти. Біла наймичка.
- 27297 Надвірна Коломийка. Каміньчик.
- 27291 Вальс в горах Карпат. Перелічка.
- 27284 Марш Галицької Армії. Зелений.
- 27287 Архан. Гуцульська Коломийка. Співає Т. Свистун.
- 27250 Пісня сироти, часті І, ІІ.
- 27247 Весільні жарти. Козак з Підволочиськ.
- 27242 Золотиська Коломийка. Чом дуб не зелений?
- 27228 Богатська весілля. Часті І, ІІ.
- 27219 Чотирнадцятий роком смутний настав (пісня).
- 27218 Танець, полька, з Галичини. Томаса.
- 27197 Козак Завидія. Метелиця.
- 27071 Чабан, Гуцулка. — Гуменика.
- 27050 Ой вишні черешеньки. Від куточка.

Рекорди до танців Авраменка 27251-2-3-4-5-6. ВСІ ПОВИЩІ РЕКОРДИ НАЙНОВІШОГО ВИПУСКУ. Надаються на всі комбінації, що самі мінюють. Одна рекорда 75 цит. (Бі 28 рекорда за \$20.00 й голди в додатку). Хто бере більше як 10 рекордів, тому самі оплачуємо пересилку. Хто бере менше, присилає 10 центів на кожну рекорду. За рекордами до танцю пишуть по каталогу. Буває в Нью Йорку вступити до Сурми, або зарізати пішій, щоб Ви мали рекорди на День Батька.

13 ВЕСЕЛИХ РЕКОРДІВ Е. ЖУКОВСЬКОГО \$9.00: 1. Забави в столізі. 2. Ой не спиться, ни лежиться. 3. Ізда на Європани. 4. Як я добрався до Америки. 5. Кажуть люди. 6. На каміно мармурові. 7. Було тал нема. 8. Люлька-файка. 9. Зводили-Толока. 10. Презент з Європи. 11. Пристріт-Лобода. 12. Фальшиві слюзи. 13. В день по весілю.

SURMA

11 E. 7th STREET (bet. 2 & 3 Ave's) NEW YORK 3, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любо, від. 37, повідомляє всіх членів, що місцеві збори відбуваються в четвер 20 травня, в годині 7:30 вечір, у У. Н. Дому, 214-216 Фултон уа., згідно з ухвалою минулих зборів. Просимо прийти на означений час. Також просимо приєднувати нових членів і вписувати свої діти до Союзу; приймаємо на різні класи забезпечення. — За уряд: А. Погоришна, предс.; А. Генега, кас.; А. Інаток, секр.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишіть сейчас!

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПРИСТУПНО З ГОТІВКОЮ до \$10.000, до доброго бізнесу. Лісти слати: М. Д., с/о СВОБОДА P. O. Box 384, Jersey City, 3, N. J.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ДЕШЕВО ПРОДАМО: чоловічу одягу зовсім нову і трошки прокожену (разом 42) театральні костюми (разом 42) Ноти: українські оперет, церковні, світські фортепіанні 381 Centr. Park West, cor. 98th St. Apt. 5 N. Tel. AC. 2-3128.

Мирош

Робітня АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА Декоратор ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ. Малює церкви, образи і сценерії театральні.

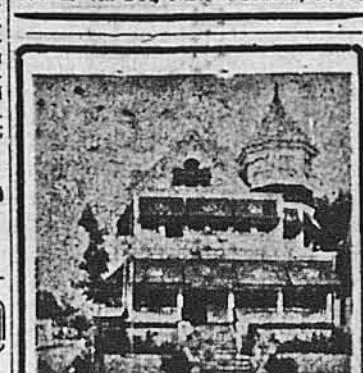
Будує ІКОНОСТАСИ І ВІТАРИ

Myrosh

3737 — 87th STREET JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y. Telephone: Illinois 8-8904

ВЗОРИ

КАНВА, НІТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І СТЕМПЛЬОВА-НІ РІЧКИ. UKRAINIAN BAZAAR 170 E. 4th ST., NEW YORK 3, N. Y.

Comfortably air conditioned Lytwyn & Lytwyn UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVE. NEWARK and IRVINGTON, N. J. Eves 8-4558 OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо з вашого забезпечення. Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00 У випадку смерті в родині клієнта!

KAIN MORTUARIES, INC. Найбільший український погребовий зарядчик в Америці

S. KANAI KAIN, Pres. 433 STATE STREET PERTH AMBOY, N. J. Phone PE 4-4646

— or — UKRAINSKYI POGREBNIK 55 ELIZABETH AVENUE, NEWARK, N. J. Phone Bigelow 3-5762

228 WEST JERSEY STREET ELIZABETH, N. J. Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК наділяє вас усім, що вам потрібно, щоб ви мали гарний похорон. ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ВРЕМІ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel.: MElrose 5-6577

Український Національний Хор

Професор ЮРІЙ КИРИЧЕНКО, діригент

ВЛАШТОВУЄ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ В TOWN HALL

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 8:30 ВВЕЧОРІ

В СУБОТУ, дня 22-го ТРАВНЯ (МАЙ) 1948 Р.

Солісти: **МАРТА КИРИЧЕНКО і МИРОН САНДС**

Білет: \$2.40, \$1.80, \$1.20

TOWN HALL Office Box, 113 West 43rd St., New York City. KIRICHENKO MUSIC STUDIO, 60 St. Mark's Pl. New York City.

NASH BAZAAR, 151 Avenue A., New York City. P. STASIUK, 124 — 1st Ave., New York City.

THE UKRAINIAN COOPERATIVE, 76 East 7th St., NYC. ART MODE, 181 Second Avenue, New York 3, N. Y.